

Szöllősi Hírek

A Zsongorkő Baráti Kör lapja 2002. március

Kellemes Húsvéti ünnepeket kíván, a község minden lakójának és minden kedves olvasójának a Zsongorkő Barát Kör.

BUZÁS ANDOR:

HÚSVÉT ÉGBEN ÉS KERTBEN

A kétezeréves fényrobbanás hullámfrontja reggel nekizúdul a Vörösdomb mögül kelő Napnak, amely hirtelen lángballonná duzzadva emelkedik, s már fékevesztett, sugárszelével ráfujja az égre a dombtető pucér vöröshomokkő-porát. Most a teljes ég a falu fölött, a Mecsektől a Drávaig, egy tűzben álló, határtalan és céltalan Via Dolorosa. Háromszor zuhan el a nagy árnyék fölöttünk, megbotolva az égben, a magát vonzó tépett felhő a Jakabhegy kopár sziklája felé tart. Csak árnyék, nem mutatja meg arcát, mert tudja, az árny-körvonalúnak kétezerév után sem nézhetnék a szemébe. Az árny összezsugorodik s lezuhan éppen kiskertünk szögletébe: a tavalyról száradt vadrózsaágak túskefnadékból ezer csepp vér, a japánbirs hajnalra kiserkent piros virágai. Az egyidőben kiteljesült tavasz és az ünnep fényei összeérnek, mint egy hatalmas, szélüzte lángú égi tarlótüz két frontja. Meteorológia est ancilla teologiae. A mára újrászületett idő is már a teológia szolgálóleánya.

Bejárom, mint minden reggel, a kertet, most fénytől ázottan és borzongva. Macskánk egy vakondot fogott és dobálni kezdi. Gyakran elveszem tőle, megsimogatom a feketebarna kis bársonygombócot, látom nincs baja, ő is gomb szemével rám néz, remegni kezd és nyüszítve sir. Riadtan lerakom, s eliramodik újra a macska felé, a madarak felé, a fák és vetemények, virágok felé: az övéihez, mert megérezte kezem a megváltatlan ember szagát. Mintha az évszak és az ünnep misztériuma, egymást magyarázva, ide költözött volna le ebbe a kertbe, mintha ez lenne az ég fényének és a föld titkának gyűjtőpontja. Krisztus a kertet járó emberért gyöttrődött halálba, de a feltámadás már csak a kerté. Az emberben megzúpult a megváltás, eldugultak a

feltámadás csatornái és tárnái, csak a föld hajszálcsövecskéi maradtak, de azok mindörökké a csirákéi. Most éjjel és nappal milliárd Krisztusparány: zöldborsóhajítás, hagyma retek feszegeti biztonsággal feltámadásért a porhanyó földet, de mi még az áttetsző tavaszi eget és világot is a lelkünkre - magunkra betonozzuk, mint a temetőt. A rügy a fán, a csira a földben, bár még pelenkázza szülője, de már minden ízében felnőtt. Komoly és végleges, akar, de sosem akarnok. A suháng nem ismeri a suhanc-erőszakosságot. A nárcisz nem üvölt, hogy csak enyém a kert, csak én vagyok a kert, a törpeírész sem rekeszt ki társakat, csak önön színét bontja ki biztosan és bölcs mértékkel, itt senki nem bélyegez meg senkit, mert mind tudja a világ egyetlen titkát. Az élet-újulás a mindenkori feltámadás: csak a létezők szövetségének gyümölcse, a maradéktalan és hiánytalan szövetsége lehet. A kert csak az ott valók együttesében kert, a kertjárók útja pedig Krisztus megváltatlan, acsarkodó kóborlóinak útja. Mivel csak az élővilág egyik fele tette meg a megváltás titkát, így annak gyümölcse is teljességgel az övék lett. Génjeikbe megkapták érte jutalmul a minden tavaszi feltámadást, mi csak önmagunkért szenvedtünk Krisztust - és így az ő egyszeri meddő gyötörtetése most már ötle örökös keresztutat követel. A többiekre, a tisztákra. A feltámadókra: tulipánra, szilvafára, a keze alá búvó vakondra, madárra, macskára, és földre már csak vigyázni kell. Oda-odanézni megnyugodott, derűs istenember-tekintettel, főntről, az ég tavaszából.

2002

NAGYHÉT A KÖVÁGÓSZÖLŐSI PLÉBÁNIÁN

NAGYCSÜTÖRTÖK Március 28.

Az Oltáriszentség szerzésének ünnepe.
Szentmise Kővágószőlősen este 6 órakor,
A szentmise után szentóra (imádság és elmélkedés)
emlékezve az Olajfák hegyén szenvedő Krisztusra.

NAGYPÉNTEK Március 29.

Jézus kereszthalálának napja.
Keresztút Kővágószőlősen délután 3 órakor.
Urunk szenvedésének ünneplése a plébániatemplomban
este 6 órakor
Jézus szenvedéstörténete Szent János Evangéliuma
szerint*
Egyetemes könyörgések* Hódolat a szent keresztfá
előtt*
Szentáldozás* Imádság és elmélkedés a szent sír előtt.

NAGYSZOMBAT Március 30.

Délelőtt szent sír látogatás. Délután a templom zárva.
Jézus feltámadásának ünneplése a plébániatemplomban
este 9 órakor.
Tűzszentelés és bevonulás a húsvéti gyertyával*
Húsvéti örömeinek* Proféták jóvendőlései*
Meggzóálnak a harangok* A keresztségi fogadalom
megújítása*
Szentmise.

HUSVÉTVASÁRNAP Március 31.

Szentmisék rendje:
Kővágótőtősen reggel ½ 9 órakor,
Kővágószőlősen délelőtt 11 órakor,
Cserkúton délután 2 órakor.

HUSVÉTHÉTFŐ Április 1.

Szentmisék rendje:
Kővágótőtősen reggel ½ 9 órakor,
Kővágószőlősen délelőtt 11 órakor,
Cserkúton délután 3 órakor „Húsvéti koncert”.
Écsí Gyöngyi 16 – 19 . századi népi énekeket ad elő.

MEGHÍVÓ

A CIGÁNY KISEBBSÉGI ÖNKORMÁNYZAT

GYERMEK MŰSORT
rendez

2002. április 1-én, du. 2 órától

A MŰVELŐDÉSI HÁZBAN

MŰSORBAN FELLÉPNEK:

- óvodások nagycsoportja
- iskolások néptáncsoportja
- ifjúsági néptáncsoport
- Kincses Színház (Nyuszi a cilinderből)

A műsor végén meglepetés (14 éves korig)

MINDENKIT SZERETETTEL VÁRUNK

Voks 2002

Rövidesen ismét az urnák elé járulunk, hisz áprilisban országgyűlési választások lesznek. A rendszerváltozás óta már negyedszer. A legtöbb választópolgár szerintem már eldöntötte, melyik pártra szavaz. A választék ismét bőséges. Vannak, akiket többé-kevésbé már ismerünk, már kormányoztak, már „bizonyítottak”. Mások új (régi?) pártként, szerveztként próbálnak „szerencsét”. Az eltelt 12 év alatt a politikai szereplők mindegyikét megismerhettük.

A választás eredménye mindenkinek fontos, mindenkinek az életét így vagy úgy befolyásolja. Vannak, akik csak legyintenek, nem akarnak részt venni a szavazásban. Ők azonban ezzel a későbbi véleménynyilvánításhoz, kritikához való jogukról is lemondanak.

Választóközretünkben egyéni képviselő-jelöltek:

ACZÉLATTILA /FKGP/,
BŐDÓ CSILLA /MUNKÁSPÁRT/,
DE BLASIO ANTONIO /FIDESZ-MDF/,
DR. DEÁK PÉTER /MIÉP/,
HORVÁTH ZOLTÁN /SZDSZ/,
DR. SZILI KATALIN /MSZP/.

Pártlisták:

CENTRUM, FIDESZ-MDF, FKGP, MIÉP, MSZP,
MUNKÁSPÁRT, SZDSZ.

Kérek minden kövágószőlősi polgárt, vegyen részt a választásokon.

Sándor Tibor alpolgármester

HAMAROSAN DÖNTENÜNK KELL!

A Cigány Kisebbségi Önkormányzat szeretné emlékeztetni a roma lakosságot arra, hogy a választási felkészülés és kampány a végéhez közeledik. Április 7-én és 21-én az ország jövője szempontjából is fontos, hogy elmenjen mindenki szavazni. Tudom, azok vannak többségben, aki már eldöntötték, hogy igenis elmennek szavazni. És persze azt is, hogy kire és melyik pártra fognak voksolni azon a két napon. Viszont, vannak néhányan, akik még nem döntöttek el és gondolkodnak rajta. Az is lehet, hogy valamilyen biztatásra, és segítségre várnak. És talán olyanok is akadnak, akik egyáltalán nem akarnak részt venni a választásokon. Vajon miért? Szavazni, vagy nem szavazni mindenkinek szíve-joga eldönteni. Nagyon reméljük, hogy ezek az emberek is mihamarabb belátják, hogy mindnyájunknak közös érdeke választani, hisz egy a gondunk és sorsunk ebben az országban.

De tudomásul kell venni, ha kimaradunk a szavazásból az esélyét is elveszítjük, hogy családjunk, gyermekeink, unokáink jövője szebb és gazdagabb legyen.

Ifj. Bogdán Jenő

A Nyugdíjasklub hírei

Március 9-én tagságunk csaknem teljes létszámmal jelent meg a klub-délutánra. Nőnapot ünnepeltünk férfitagjaink kedves figyelmességének köszönhetően. A szívből jövő köszöntő szavakat egy csokor hóvirág kíséretében adták át. Hegedűs Tibor tanár úr – apátvarasdi klubtagunk – nagyon szép köszöntőt mondott és egy saját költeményt, NŐNAPRA című versét olvasta fel. Mi is készültünk e napra, s bár előzetes megbeszélés szerint szerényen – zsiroskenyér hagymával – terveztük megünnepelni e napot, néhányan magánszorgalomból süteménnyel is meglepték a közösséget, volt, aki pezsgőt, bort, üdítőt hozott de kolbász is jutott a kenyérré tojás szeletekkel. Külön ajándékként két kosár kivivel leptt meg bennünket Sándor Tibor. A falatozás adta csendet kihasználva elmondtam az aktuális közlendőmet, majd belemerültünk az ünneplésbe. Hangulatunk nem volt felhőtlen, mivel egy férfitagunk betegsége miatt hiányzott közülünk. Reméljük legközelebb már közöttünk lesz. Mint minden napnak estére vége lesz, ez a nap sem volt kivétel – még ha nőnap is – hét óra tájban a csillagok vették át a nap helyét.

Dani Béláné klub vezető

Tudja-e Ön?

- ❖ Hogy évek óta mást se hallani, mint a jajveszékelést, hogy az egészségügy milyen válságban van, hogy egyre romlik a gyógyítás színvonala, és a többi és a többi. A választások előtt ez különösen nagy nyilvánosságot kapott. Most egyszer nem szakmai kérdésekről, betegségekről szeretnék írni, hanem mint az egészségügy részese, a magam véleményét megosztani a kedves olvasóval.
- ❖ Hogy igaz ugyan, hogy több pénz kellene az ágazatba. A magyar társadalom legrosszabbul fizetettjei közé tartoznak az egészségügyiiek, különösen az ápolók, asszisztensek, mentősök, de egy kezdő orvos fizetése is arcpirítóan alacsony. Sok régi egészségügyi intézmény, épület már régen felújításra szorul, hullik a vakolat, levált a festés, nincs rendes WC és fürdő, másutt cserére érettek a műszerek. Több kórház kifizetetlen számlákkal küszködik.
- ❖ Hogy a világ gazdagabbik felén is nehéz lépést tartani a tudomány fejlődésével, összhangot teremteni az orvosilag szükséges és az anyagilag lehetséges között. Nálunk, a rendszerváltozással együtt járó gazdasági megrázkódtatás miatt természetes, hogy nem jut mindenre. Első a betegellátás. Ezt mindenképpen biztosítani kellett, de emellett már nem jutott elég pénz a felújításokra, műszerek cseréjére és a bérek emelésére sem. Abban, hogy az egészségügy így is működik, elsősorban a benne dolgozók szakértelme és – bár fellengzősnek tűnik – hivatástudata a fő biztosíték. Mindezek mellett én mégis azt mondom, igenis van fejlődés, jobb a gyógyítás mint azelőtt, a betegek sokkal korszerűbb kezelésekből, orvosi ellátásból részesülnek. Alátámasztásul hadd említsek néhány példát.
- ❖ Hogy körzetünkben az utóbbi két évben hat szívműtét történt. Ketten műbillentyűt kaptak, négy betegen pedig koszorúérműtétet végeztek. Ezek mellett több kisebb beavatkozásra is sor került. A dr. Papp Lajos professzor által vezetett pécsi szívgyógyászati klinikán tavaly ezer nagyobb és ugyancsak ezer kisebb szívműtétet végeztek. Ezeknek az embereknek egy jelentős része e nélkül meghalt volna, vagy súlyos betegként szenvedne. A műtöttek valamennyien jól vannak, normális életmódot folytathatnak. Nemrégiben történt az alábbi eset: egy férfi hirtelen szívinfarktust kapott. A mentő 7 perc alatt a lakásán volt. A szívgyógyászati klinikán a főúton és a szívkamrán keresztül egy csövet vezettek az elzáródott koszorúérbe, és ott a vérrögöt megszüntették. Minthogy itt egy szűkület is volt, kis csövecskét helyeztek be, kitágítva a szűk érszakaszt. A művelet közben többször megállt a szív. Elektromos ütésekkel ismételtelen sikerült újraindítani. Ez a férfi 6 nap után hazamehetett, jól érzi magát. Igaz, hogy több ezer forint értékű, maroknyi gyógyszert szed naponta, de él! Ugye kedves olvasóm, szinte hihetetlen. Mellesleg egy nyitott szívműtét költsége több mint egymillió forint. Naponta több ilyet végeznek.
- ❖ Hogy nem igaz az, miszerint csak a gazdagok, a jómódúak juthatnak magas szintű orvosi ellátáshoz. A hat szívműtött egyike sem milliomos, többen nyugdíjasok. Egyikük kifejezetten szerény életkörülmények között él. Ugyanúgy ellátták, mint bárki mást. A műtét után 3 hétig Balatonfüreden a szanatóriumban utókezeltek.
- ❖ Hogy a világszínvonalú szívgyógyászati klinika mellett Pécsen is több új egészségügyi létesítmény készült el. Legutóbb a Megyei Kórház szülészete. Idén a kismamáink már nem a régi Dischka Győző utcai épületbe kerülnek, hanem az új, szép, korszerűbb szülészetre.
- ❖ Hogy régebben egy alsóvégtagi baleset, hasi műtét a tüdőembólia magas kockázatával járt. Például az idős emberek combnyaktörése minden második esetben halálhoz vezetett. Ma ez a veszedelmes szövődmény elkerülhető, mert a veszélyeztetett betegek hetekig trombozismegelőző injekciókat kapnak nemcsak a kórházban, hanem otthonukban is. Ez a kezelés drága dolog, de így sokkal kevesebb tüdőembóliás eset fordul elő. Egy-egy ilyen kezelés ára 10 és 30 ezer forint közötti.
- ❖ Hogy a daganatos betegek gyakran igen nagy fájdalmakkal küszködnek. Ilyenkor már csak a kábítószer fájdalomcsillapítók segítenek. Régebben morfiuncsappal, tablettákkal igyekeztünk a fájdalmakat enyhíteni, később megjelentek a tartós hatású morfiunkészítmények. Ezekkel az a baj, hogy a beteg gyakran étvágytalan, hány, nem tudja bevenni a gyógyszerét. Néhány éve fájdalomcsillapító tapasz formájában is létezik, ez egyenesen fájdalommentesítést biztosít. Ez évtől a rákos betegek ingyenesen jutnak a fájdalomcsillapító tapaszhoz. Körzetemben van olyan beteg, akinek a havi tapaszmenyisége 50 000 forintjába kerül az egészségbiztosítónak. Mellesleg két éve a gyógyszerárak az infláció alatti mértékben, évi 5-6 %-ban emelkedtek.
- ❖ Hogy még több példát is lehetne sorolni, de azt hiszem a fentiek igazolják, hogy igenis a mai egészségügy igen sokat tesz az emberekért. A legújabb statisztikák szerint valamelyest emelkedett a férfiak várható élettartama, bár még így is lemaradunk Európa legtöbb országától. De azt is tudni kell, az idő előtti megrokkulásban, halálozásban nem az egészségügyi ellátás a döntő, sokkal inkább az egyéni életmód, a környezet és az öröklött tényezők hatása.

Dr. Pallós Zoltán háziorvos

Meghívó Borversenyre

Tisztelt termelő!

2002. április 10.-én a Zsongorkó Baráti Kör által megrendezésre kerül a már hagyományos kövágószőlői Borverseny, melyre tisztelettel meghívom.

A borverseny nevezési feltételei: Mintánként 2 db 0,75 l-es palack bor leadása. Az első minta 600 Ft. A második minta 400 Ft. Minden további minta térítésmentes.

A palackon fel kell tüntetni a bor megnevezését, évjáratát, termőhelyét, a termelő nevét. A mintákat leadni április 08-án /hétfőn/ 14⁰⁰ - 18⁰⁰-ig a kövágószőlői kultúrházban lehet.

A bíráló az Országos Borverseny Szabályzat szem előtt tartásával, szakértő tagokból álló bizottság által történik.

A borok előzsűrizés, besorolás után kerülnek bírálatra. A hibás, beteg vagy nem borospalackba töltött borok kizárásra kerülnek.

Eredményhirdetés és díjkiosztás 2002. április 13-án /szombat/ 15⁰⁰-órakor a kövágószőlői kultúrházban lesz.

A szervezők nevében:

Varga Géza

Kertbarát csoport vezetője

Szöllősi Hírek

Készült 500 példányban. **Felelős kiadó:** Holota Jenő, **Felelős szerkesztő:** Sándor Tibor, **Szerkesztőség:** Kövágószőlős, Széchenyi út 4/1, **Nyomdai munka:** Agora Nyomda Pécs

POLGÁRMESTERI HIVATAL KÖZLEMÉNYEI

Közlemények

A lakosság zömének nyugalma, köz- és biztonságérzetét sérti a tulajdonosok helytelenül értelmezett és alkalmazott ebtartása.

Felhívom figyelmüket a büntethetőségre:

218/1999/XII.28/ Korm. rendelet 3.§/1/ Aki a felügyelete alatt álló kutyát

a/ a település belterületén felügyelet nélkül bocsátja közterületre, illetőleg kóborolni hagyja,

d/ élelmiszer-elárúsító üzletbe, játszótérre beenged, illetve bevisz,

e/ aki harapós kutyáját nem zárt helyen tartja, vagy nem helyez el a ház /lakás/ bejáratán a harapós kutyára utaló megjelölést, 30.000.- Ft-ig terjedő pénzbírsággal sújtható.

Annak a sajnálatos folyamatnak lehetünk tanúi, szenvedő alanyai, hogy közterületeink szemetesek, a környező fás, bokros részek telis-tele vannak lakosság által kihordott lommal, műanyag flakonnal, kábelmaradvánnyal. A természet mindenkié ugyan, de kincseit csak kölcsön kapjuk, amit úgy kellene „használni”, hogy az utókor számára is életető elem legyen. Ingyenes a szemétszállítás. Érthetetlen, miért kell a szemetet, lomot költségesen, illegálisan kiszállítani a környező utak mellé. Miért kell a konténerek mellé, közterületre dobálni a keletkezett hulladékot, szemetet. A környezet állapota az ott élőket is minősíti.

Nyomatékosan felhívjuk figyelmüket a büntethetőségre: 218/1999./XII.28/ Korm. Rendelet 7§/1/

„Aki

a/ a közterületen szemetel

b/ a felügyelete alatt lévő állat által a közterületen okozott szennyezés megszüntetéséről nem gondoskodik, 50.000.-Ft-ig terjedő pénzbírsággal sújtható.

Lezsákné Csima Mária

Falugyűlésen elhangzottakhoz:

A Szöllősi Hírek 2001. júliusi számában megjelent hír, mely a települések részére a Területfejlesztési Tanácstól kapott támogatásokról ad tájékoztatást, megfelel a valóságnak.

A Céljellegű Decentralizált támogatás II. ütemében hozott döntés alapján kapott Kővágószőlős 1,9 millió Ft-ot. Erről a Szöllősi Hírek szerkesztője a döntéshozótól nem kapott tájékoztatást.

Cigány Kisebbségi Önkormányzat hírei

KI MIT TUD

Cigány Kisebbségi Önkormányzatok Baranya Megyei Szövetsége idén március 19-én rendezte meg a versenyre jelentkezők selejtezőjét.

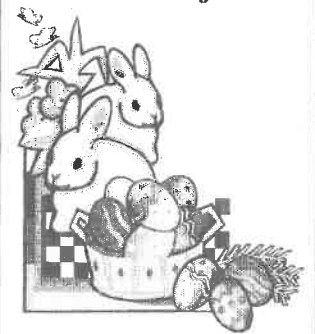
Örömkre a helyi Kisebbségi Önkormányzatunk két fővel is képviseltethette magát. Ifjabb Búzás Ferenc és Sárközi Eleonóra vers kategóriában sikeresen szerepeltek és bejutottak az április 12-ei döntőbe.

További sok sikert kíván a helyi Kisebbségi Önkormányzat

ÉRETTSÉGI MEGSZERZÉSÉNEK LEHETŐSÉGE FELNŐTTEK SZÁMÁRA.

A Gandhi Gimnázium Felnőttoktatási Tagozata 4 évfolyamos gimnáziumi képzést szervez. Jelentkezés határideje: 2002. április 15. További információt kérhetnek a helyi Kisebbségi Önkormányzattól és a Gandhi Közalapítványi Gimnázium és Kollégiumtól 7629 Pécs, Komját Aladár utca 5. Tel.: 72/239-310.

Kellemes Húsvéti Ünnepeket kíván a Kisebbségi Önkormányzat a község minden lakójának.

CKÖ

Kedves Testvérek!

Hazánkban választások közelednek. Ezért főpásztori kötelességünk, hogy híveinket és jóakarató honfitársainkat ebben, a hazánk jövőjét meghatározó döntésükben segítsük.

Tőlünk, a mi szavazatunktól függ, hogy az iskolában kik, milyen szellemben nevelik gyermekeinket és unokáinkat, hogy a társadalom miként gondoskodik a betegekről és öregekről, tovább csökken-e a munkanélküliség és főleg: sikerül-e megállítani a népesség fogyását, amitől hosszú távon a jövőnk függ, s aminek első jeleit már láttuk az elmúlt években.

A II. Vatikáni Zsinat figyelmeztet: „... tudja meg tehát minden állampolgár, hogy a közös érdekében joga és egyben kötelessége a szavazás szabad lehetőségével élni.” (GS 75) Aki nem megy el szavazni, nemcsak a maga sorsát rontja, de utódai jövőjét is veszélyezteti.

El kell tehát mennünk a választások mindkét fordulójára és felelősséggel kell szavaznunk.

A keresztény ember olyanokra szavaz, akik a keresztény értékrendet tiszteletben tartják és védik. Nem szabad csupán az ígéretekben hinni, hanem eddigi tapasztalatainkra alapozva kell döntenünk.

Arra szavazzunk tehát:

- aki védi a teljes életet, a házasság és a család szentségét, biztosítja a többgyermekes családok megélhetését, a gyerekvállalás megbecsülését;
- aki óvja fiataljainkat az önromboló, káros szenvedélyektől és segíti a fiatalok lakáshoz jutását, biztosítja a tanulás és továbbtanulás lehetőségét;
- aki megbecsüli a magyar kultúra értékeit, segíti az egészséges nemzeti öntudat kialakítását, nyitott szívvel, áldozatokat is vállalva fordul a határainkon túl élő magyar testvéreink és a szomszéd népek felé;
- aki garantálja a hit- és erkölcsoktatás szabadságát;
- aki biztosítja az Egyház szabad működésének lehetőségét;
- s akinek programja meg is valósítható.

Mint az Egyház vezetői, tiszteletben tartjuk híveink szabad döntését, ezért nem nevezhetünk meg személyeket és pártokat. A magyar választási rendszer ismeretében azonban felelősséggel mondhatjuk a következőket:

Ne vesztegessük el szavazatunkat esélytelen jelöltekre. Az első választási fordulóban próbáljuk megtalálni azt az egyéni képviselőt, akit leginkább alkalmasnak tartunk és akinek van esélye a bejutásra. Ugyanígy döntsük el, hogy az első fordulóban melyik párt listájára szavazunk. Ha egy párt ugyanis nem éri el az öt százalékot, nem jut be a parlamentbe, szavazatunkat más pártok kapják meg. Így esetleg olyan pártot juttatunk előnyhöz, amely akaratunkkal ellenkező nézeteket képvisel.

A második fordulóban pedig a legesélyesebb jelölteket kell támogatni azok közül, akik értékeinket képviselik vagy elfogadják. Közösen imádkozzunk, hogy a választásokban a Szentlélek megvilágosító kegyelme segítsen mindnyájunkat, és felelős döntésünk valóban hazánk javát szolgálja.

Budapest, 2002. március 17-én

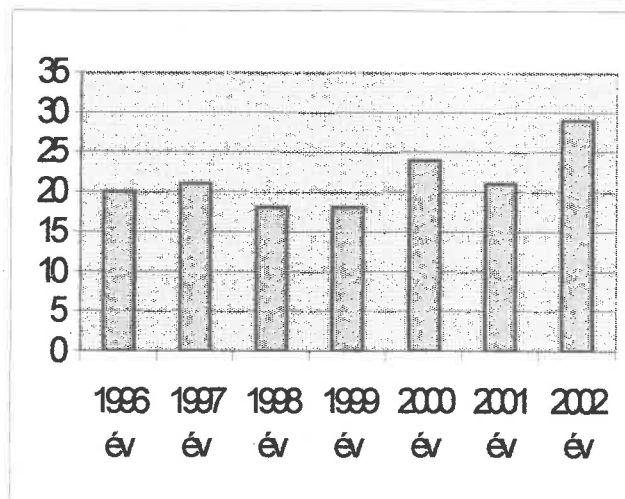
A Magyar Katolikus Püspöki Kar

Több gyermek születik

29 kisbaba 2002-ben!

Az utóbbi években emelkedés tapasztalható a gyermekszületések számát illetően. A védőnői körzetben (Bakonya, Cserkút, Kővágószőlős és Kővágótöttös) mélypontnak számított az 1998 és 1999, amikor 18 kisbaba született évente. 2000-ben megnőtt az újszülöttek száma. Ez 2001-ben valamelyest csökkent, de idén az eddig világrájöttekkel együtt 29 kisgyermek születésére számítunk. Elgondolkodtató, hogy többen vállalnak gyermekszülést 30 év felett, és nem egy családban a harmadik jövevényt várják.

Dr. Pallós Zoltán háziorvos

A nagy aktivitású hulladékok elhelyezésére vonatkozó program helyzete

1. Bevezetés

A nagy aktivitású hulladékok elhelyezésére irányuló program keretében együttesen kell felkészülni a nagy aktivitású radioaktív hulladékok és a kiégett nukleáris üzemanyag végső elhelyezésére. A pillanatnyilag érvényes magyarországi törvényi előírások szerint kiégett nukleáris üzemanyagot nem tekintik radioaktív hulladéknak, de fizikai jellemzői alapján mindenképpen ebbe a kategóriába sorolandó, és ezért a probléma megoldása közösen kezelendő a nagy aktivitású hulladékokkal.

Az országban nagy aktivitású és hosszú élettartamú radioaktív hulladékok alapvetően a Paksi Atomerőmű üzemeltetéséből keletkeznek, és ehhez csak kis mértékben járulnak hozzá az egyéb izotópalkalmazási tevékenységek, alapvetően gyógyászati eljárások következményeként. Jelen pillanatban a Paksi Atomerőmű üzemeltetéséből adódó nagy aktivitású hulladékokat az erőmű üzemi épületében, speciálisan erre a célra kialakított tárolóban őrzik. A fentiekben kívül nagyon kis mennyiségben tárolnak még átmenetileg az ország más területein nagy aktivitású és hosszú élettartamú radioaktív hulladékokat, amelyeket a későbbiekben a kiégett nukleáris üzemanyaggal együtt kell majd kezelni.

A kiégett nukleáris üzemanyag a nukleáris energiatermelés végtermékeként elsősorban a Paksi Atomerőműben keletkezik. A négy reaktor üzemeltetésének következményeként évente mintegy 400 db kiégett üzemanyag-kazetta keletkezik, melynek együttes nehézfém tömege 46,4 tonna. Nagyon kis mennyiségben a budapesti KFKI kutatóreaktorában és a Műszaki Egyetem oktatóreaktorában szintén keletkeznek kiégett üzemanyag-kazetták, melyek tárolása a helyszínen megoldott. A kiégett paksi nukleáris üzemanyagot először az atomerőmű területén a reaktorok mellett vízzel feltöltött medencékben öt évig hűtik és pihentetik, majd ezt követően helyezik át a Kiégett Kazetták Átmeneti Tárolójába (KKÁT) további ötven éves pihentetésre. A KKÁT az erőmű területének szomszédságában található, a tulajdonosi jogok gyakorlója és a létesítmény üzemeltetője az RHK Kht.

Kiégett üzemanyag-kazetták átmeneti tárolást követő megoldásait

illetően világszerte alapvetően két utat követnek. Egyfelől lehetőség kínálkozik néhány évtizedes pihentetés után a kazetták végső elhelyezésére egy alkalmas mélygeológiai formációban kialakított végleges tárolóhelyen, megfelelő csomagolást feltételezve. Másfelől megoldásként a reprocessálás (újrafeldolgozás) kínálkozik, melynek lényege az, hogy a pihentetett, kiégett üzemanyagból kinyerik az elvileg továbbhasznosítható hasadóanyagokat, és a fennmaradó nagy aktivitású és hosszú élettartamú radioaktív hulladékokat megfelelő csomagolásban, mélygeológiai tárolóban helyezik el.

A kiégett üzemanyag-kazetták tekintetében Magyarország a korábbiakban egy különleges megoldást alkalmazott, aminek az volt a lényege, hogy a kiégett üzemanyagot újrafeldolgozásra Oroszországba szállították, de úgy, hogy a feldolgozási hulladék további elhelyezésre Oroszországban maradt. Ezt a megoldást, a Szovjetunió felbomlását követően – 1991 és 1995 között – megjelent oroszországi törvények, rendeletek és utasítások ismeretében Magyarországon fokozottan bizonytalannak értékeltük. Az utóbbi időben nyilvánosságra került oroszországi történések – az orosz legfelső bíróság állásfoglalása – a magyar értékelést csak megerősítették, és ennek következtében hosszú távon fokozottan csökkent annak a valószínűsége, hogy az oroszországi visszaszállítás gyakorlata felújítható lesz.

Fenti problémák megoldására Magyarország a 90-es évek elejétől kezdődően egy hazai megoldás kidolgozását tűzte napirendre. Ennek első lépéseként 1992-1997 között megépítettük, engedélyztettük és üzembe helyeztük a KKÁT-t, és napjainkban folyamatban van a létesítmény folyamatos bővítése az igényeknek megfelelően. Mivel ezt a tároló egységet csak ötven éves üzemeltetésre tervezték és engedélyzték, megindultak azok a kutatások, amik a nagy aktivitású hulladék végleges magyarországi mélygeológiai elhelyezését irányozták elő.

Az ország területének átvizsgálása és a mecseki uránbánya üzemeltetése során szerzett geológiai információk arra utaltak, hogy a pécsi uránbánya közvetlen szomszédságában egy olyan kőzettest helyezkedik el (Bodai Aleurolit Formáció – BAF), ami po-

tenciálisan alkalmas nagy aktivitású hulladék befogadására. Ezt a feltételezést az 1995-1998 között végrehajtott kutatások megerősítették. A kutatók az uránbánya területéről indított vágatokon keresztül jutottak be a BAF-ba. A kutatások, amit hazai és kanadai szakemberek irányítottak azt mutatták, hogy ebben a kőzettestben a tároló megvalósítását kizáró tulajdonság nem volt kimutatható.

A pozitív eredmények ismeretében a kutatások folytatására tett javaslatot 1999-ben az RHK Kht. A Központi Nukleáris Pénzügyi Alappal (Alap) rendelkező miniszter a javaslat ellenére a bánya és a kutatólabor bezárására adott utasítást, így a nagy aktivitású hulladék-elhelyezési projekt alapvető újragondolása szükségessé vált.

2. Újabb események

2.1. Finanszírozás

A nagy aktivitású hulladékok és a kiégett nukleáris üzemanyag elhelyezésére irányuló elképzeléseket az Első közép és hosszú távú tervben foglaltuk össze. Ezeket az elképzeléseket törvényben előírt fórumok megvittatták, véleményezték, az Alappal rendelkező miniszter pedig aláírásával elfogadta. Ennek alapján készültek a 2001-2002. évi költségvetésünk sarokszámai. A Parlament a költségvetési törvény megvitatása során (2000. december) a Környezetvédelmi Bizottság elnökének javaslatára, a szakmában történő érdemi egyeztetés nélkül a tervben foglalt nagy aktivitású program finanszírozására előirányzott tételket törölte. Így 2001-2002-ben ilyen címen a munkák folytatására forrás nem áll rendelkezésre.

A fentiekben említett változtatás indoklásaként az hangzott el, hogy Magyarországnak nagy aktivitású hulladék-elhelyezési programra nincs szüksége, hiszen ilyen hulladékainkat és a kiégett üzemanyagot Oroszországba lehet visszaszállítani. Az utóbbi idők történései élesen rávilágítanak arra, hogy az oroszországi visszaszállításra való hagyatkozás nemzeti stratégiként való alkalmazása felelőtlen elgondolás. Bízunk abban, hogy ez a felismerés a 2003. évtől kezdődően ismét megnyitja a forrásokat a kutatások folytatására.

/folytatása a 7. oldalon/

/a 6.pldal folytatása/

A nagy aktivitású hulladékok elhelyezésére vonatkozó program helyzete

A fentiekben említett változtatás indoklásaként az hangzott el, hogy Magyarországnak nagy aktivitású hulladék-elhelyezési programra nincs szüksége, hiszen ilyen hulladéainkat és a kiégett üzemanyagot Oroszországba lehet visszazállítani. Az utóbbi idők történései élesen rávilágítanak arra, hogy az oroszországi visszazállításra való hagyatkozás nemzeti stratégiaként való alkalmazása felelőtlen elgondolás. Bizunk abban, hogy ez a felismerés a 2003. évtől kezdődően ismét megnyitja a forrásokat a kutatások folytatására.

1.1. Elgondolás nagy aktivitású program folytatására

Mint azt az előzőekben leírtuk, ezek az elgondolások először az Első közép és hosszú távú tervben lettek megfogalmazva. Elismertük azt a tényt, hogy nagy aktivitású programunk azért szenvedett látványos töreséket (bányabezárás, finanszírozás megvonása), mert nem állt rendelkezésünkre széles körben egyeztetett és magas szinten jóváhagyott dokumentum, ami az ország nagy aktivitású hulladék és kiégett nukleáris üzemanyag elhelyezésére vonatkozó stratégiáját rögzíti.

Az első feladat tehát a stratégia kialakítása és jóváhagyatása. Az ezzel összefüggő tevékenységeket foglaltuk össze egy dokumentumban (*A nagy aktivitású és/vagy hosszú élettartamú radioaktív hulladékok végleges elhelyezésével és az elhasznált fűtőanyag magyarországi kezelésével kapcsolatos politika kialakítása*). Ebben a dokumentumban bemutattuk a nagy aktivitású hulladékok és a kiégett nukleáris üzemanyag elhelyezésére elvileg elképzelhető alternatívákat. Rögzített-

Interneten is elérhető a

tük azt is, hogy akkor válik lehetővé a lehetséges megoldások közül egy megoldás kiemelése és stratégiaként történő megnevezése, ha az összes változatot biztonsági, műszaki megvalósíthatósági, gazdasági és szociopolitikai szempontból értékeljük és összehasonlítjuk. Ezt a dokumentumot az RHK Kht 2000 decembere és 2001 decembere között állította össze egy külföldi konzulens cég (ENRESA – Spanyolország) közreműködésével, és a projekt finanszírozására az adott lehetőséget, hogy a rá vonatkozó szerződést közbeszerzési eljárás keretében még 2000. negyedik negyedévében még megkötöttük.

Úgy látjuk tehát, hogy a nagy aktivitású projekt sikeres folytatásához feltétlen szükséges a nemzeti stratégia összeállítása, melyhez legalább öt-hat évre szükség van.

2. A helyszíni kutatások

Fentiekből világosan kiderül, hogy a helyszíni kutatások 2001 során megálltak, és folytatásukra a 2002. évben nincs lehetőség (sem pénzügyileg, sem szakmailag). Ma nehéz megbecsülni a helyszíni kutatások folytatásának időpontját, de megítélésünk szerint erre a közeljövőben sor fog kerülni, mivel nehéz elképzelni olyan változatot, ami minden Magyarországon keletkezett nagy aktivitású és hosszú élettartamú radioaktív hulladékot külföldön helyez el. Meggyőződésünk az, hogy az országnak szüksége van egy ilyen típusú tároló kialakítására, és tudjuk azt is az eddig végrehajtott országos felmérések alapján, hogy a Nyugat-Mecsek térsége ilyen feladat végrehajtására az ország legjobb adottságokkal rendelkező régiója.

3. Lakossági kapcsolatok

Hat évvel ezelőtt alakult a Nyugat-mecseki Társadalmi Információs Társulás, mely hat települést tömörít (Boda, Kővágószőlős, Kővágótöttös, Bakonya, Hetvehely, Cserkút). Az atomtörvényben rögzített lehetőséggel élve Társaságunk szerződéses kapcsolatban áll a Társulással, és a Társulásban szerepet vállaló településekkel. Rendszeresen informáljuk ezt a régiót a történésekről, eseményekről, kutatási eredményekről és további terveinkről.

A Társulás Kővágószőlősön egy információs irodát is üzemeltet, melyben kiállítászerűen koncentráltuk a hulladék-elhelyezéssel kapcsolatos tudnivalókat. Társaságunk alkalmasszerűen részt vesz a tagtelepülések önkormányzat-testületi ülésein, és a tagtelepülések kiemelt kulturális rendezvényein, illetve közmeghallgatásain. Ez a Társulás a későbbiekben ellenőrző tevékenységet is el fog látni, de már ma is primer információk hordozója, és rajtuk keresztül is lehet Társaságunk terveiről, kutatási eredményeiről információkat kapni.

2001 decemberében Társaságunk a Baranya Megyei Közgyűlés felkérésére információt adott a Közgyűlésnek kis és közepes aktivitású hulladéktároló kialakításával kapcsolatos fejleményekről, és néhány szóval ennek keretei között kitértünk a nagy aktivitású projekt helyzetére is.

2002. március 1.

Buday Gábor
Műszaki és tudományos igazgató

Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Társaság

Immár az Interneten is elérhető az RHK Kht. (www.rhk.hu), teljes nevén a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Társaság. Hasonlóan a Paksi Atomerőmű Rt. honlapjához (www.atomeromu.hu), ezt a honlapot is a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Nukleáris Technikai Intézet Oktatóreaktor Nagylaboratórium tehetséges szakemberei, valamint a hallgatók alkották, dr. Aszódi Attila egyetemi docens vezetésével. Az új Internetes honlap tanulmányozása során széles körű információkat kapunk a radioaktív hulladékok elhelyezéséről, az ezzel kapcsolatos projektekről, az RHK Kht. telephelyeiről és tevékenységéről. A honlap nagy értéke, hogy ismeretterjesztő jelleggel játékosan, érdekes új formában, egyben részletesen feldolgozza a radioaktív hulladékokkal kapcsolatos legfontosabb közhasznú ismereteket, így a széles közvélemény számára is érthető az amúgy bonyolult technológia.

Jó szórakozást és eredményes tájékozódást kívánunk!

Ajánlotta: Sipos László

Mi a globalizáció?

Ez a részben még mindig ismeretlen fogalom valamilyen formában mindenkit megérint, még ha nem is figyelünk rá. Az üzletek polcain, a világon mindenütt jelenlévő globális, nemzetek feletti cégek azonos termékével találkozunk. Ugyanazokat a reklámokat, filmeket nézzük, mint a világ más részein élők. Az országban egyre több külföldi cég telepszik meg, illetve korábbi állami vállalatok is javarészt külföldi kézbe kerültek. Országunk gazdaságpolitikáját jelentős mértékben meghatározzák a Világbank, a Nemzetközi Valutaalap, a Kereskedelmi Világszervezet, az Európai Unió és a nagyvállalatok érdekszövetségei, e gazdaságpolitikák hatására csökkennek az állami közkiadások és növekednek a családok kiadásai a megélhetési költségek növekedése miatt. A világkereskedelem terjeszkedése, a fogyasztás, a közlekedés növekedése következtében növekszik a Föld erőforrásainak kihasználása, miközben ezzel párhuzamosan egyre több hulladék keletkezik. Nő a szén-dioxid kibocsátás. Csökken a Föld oxigéntermelő képessége – egyenes következmény bolygónk éghajlatának megváltozása.

Tehát levonható a következtetés: a gazdasági globalizáció eredménye a természet és környezet pusztulása, pusztítása.

A gazdasági globalizáció jellemzői vázlatosan:

1. A világ összekapcsoltsága (a gazdasági tevékenység az egész bolygóra kiterjed).
2. A növekedési kényszer erősödése (piacgazdaság, szabad verseny, a teljesítőképesség mérőszáma GDP).
3. A gazdasági és kulturális minták egy kaptafára való szabása (a helyi hagyományok, termelési módok sorra tűnnek el).
4. A jövedelmi különbségek növekedése (a gazdagok még gazdagabbak, a szegények még szegényebbek lesznek). Növekszik a jövedelmek áramlása a szegény országokból a gazdag országok felé.
5. A gazdasági, politikai hatalom koncentrációja: a gazdasági globalizáció következtében csökken a helyi kormányok szuverenitása (az állampolgárok életét érintő legfontosabb kérdések feletti döntés joga a multinacionális vállalatok, pénzügyi spekulánsok kezébe kerül).
6. A túlnépesedés a globalizáció egyik legsúlyosabb következménye. A nyomor továbbnöveli a népességet.
7. Az információs és kommunikációs technológiák fejlődése, gyorsulása. Ennek is a gazdagok a haszonélvezői (a mobiltelefonnal a szegény nem lakik jól).

Mit tehetünk helyileg a globalizáció ellen?

A döntéseket vissza kell helyezni helyi szintre (kisközség, régió, állam). Jelen pillanatban a döntéseket a multinacionális cégek, a pénzvilág hozza. A globális szervezetek csak azokban a kérdésekben döntsenek, amelyek helyi szinten nem megoldhatók (pl. az éghajlatváltozás). Az egyének is sokat tehetnek annak érdekében, hogy a helyi termékeket részesítsék előnyben a nagy távolságokból importált árucikkkel szemben.

Morvay József

Vihar a Benes dekrétumok körül

Mostanáig a legtöbb magyar polgárnak fogalma sem volt arról mi is az a Benes dekrétum.

Nos, a II. világháborút követő években a csehszlovák kommunista vezetés törvényekkel sújtotta az országban élő német és magyar nemzetiségű lakosságot. Kétségtelenül a világháború során voltak olyan német és magyar nemzetiségű csehszlovák állampolgárok, akik az anyanemzettel szimpatizáltak, sőt egyesek együttműködtek Németországgal és Magyarországgal. Ezt kívánta megtorolni a Benes vezetésével megalkotott jogszabály. Ez nem tett különbséget aszerint, hogy valaki elkövetett-e törvényteleniséget, hazaárulást, vagy nem tett semmit. A kollektív bűnösség elve alapján a jogszabály kiterjedt minden magát német vagy magyar nemzetiségűnek valló csehszlovák állampolgárra. Ebben ezeket a személyeket megfosztották állampolgárságuktól, vagyonukat elkobozták, a közigazgatásban nem vállalhattak munkát. Mintegy 3 millió németet Ausztriába és Németországba telepítettek ki. Közel 150 000 magyar nemzetiségű embernek Magyarországra kellett áttelepülnie, hátrahagyva szülőföldjét, vagyonát. Még ma is szinte mindenkinek a rokonságában, ismeretségi körében vannak északi szomszédunkból ide települt emberek. A Benes féle dekrétum a mai napig érvényben van, mivel azt soha nem hatálytalanították, bár Németország és Ausztria jó ideje szorgalmazza azt. Csehország és Szlovákia mindeddig ettől elzárkózik, sőt sértve érzi magát.

Sándor Tibor

Eladó

A cserkúti falu felett, a víztározó közelében 300 négyszögöles telek. Fele szőlő, fele kert.
Érdeklődni: Kővágószőlős,
telefonszám: 374-051

Eladó

925 m² szőlő, kert, gyümölcsös, szüretelőkád, szőlőprés, daráló szerszámtárolóval eladó.

Érdeklődni: 374-238.tel.

Választási malacok eladók
április 13-tól.
Érdeklődni: 374-213
15 óra után.

